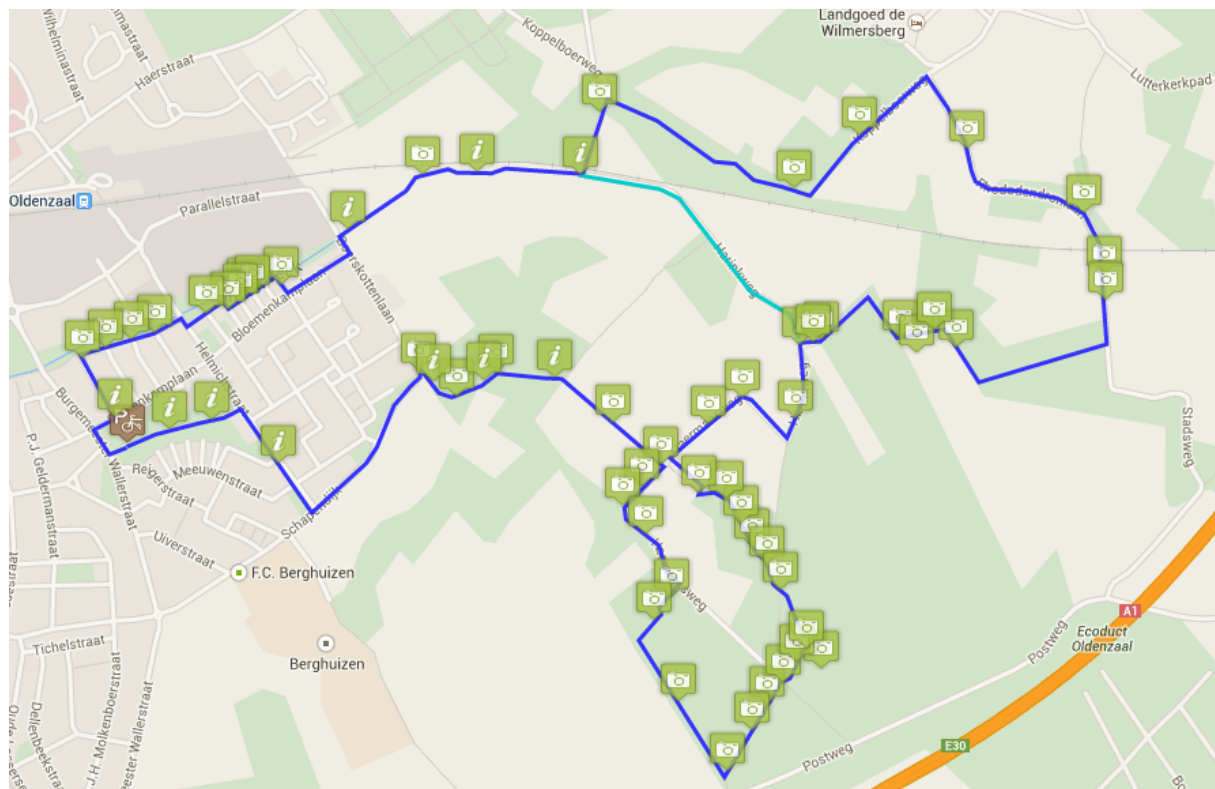

Overzichtsk kaart

Het landgoed Boerskotten

Het landgoed Boerskotten, sinds 1985 in bezit van Vereniging Natuurmonumenten, omvat 104 ha bos en 30 ha cultuurgrond met enkele boerderijen.

Het gebied werd eind 19^e eeuw verworven door de heer Essink die zich toelegde op de bosbouw. Het grotendeels vochtige heidegebied werd ontgonnen en op rabatten werd zowel loofhout als naaldhout geplant. Vooral naaldhout deed het goed op de vruchtbare grond. Het glooiende gebied ligt op een stuwwal. De bodem bestaat uit zeelei bedekt met keileem. De stuwwal is zo'n 150.000 jaar geleden in één van de laatste ijstijden door gletsjers gevormd.

Het landgoed is ontstaan vanuit het huidige landhuis "Boerskotten". In de 18e eeuw stond hier de boerderij Boers, de plek werd aangeduid als "Boerscotten". Een deel van het huidige landgoed is een heide-ontginningslandschap; een ander, meer noordelijk deel, is een oud hoevelandschap.

De bossen, op sommige plaatsen wel 150 jaar oud, herbergen veel vogels, naast de meer gewone soorten komen de appelvink, de houtsnip, de nachtzwaluw en de middelste bonte specht voor.

Door de variatie in het landschap en de aanwezigheid van veel kleinere diersoorten zijn er ook veel roofvogels, zoals buizerd, havik, sperwer en bosuil.

De afwisseling en glooiing maken het gebied erg aantrekkelijk. Jammer dat het in twee delen is gesplitst door de A1 richting Duitse grens.

Woord vooraf

Het beginpunt van de wandeling ligt bij boerderij Stakenboer in het Park Stakenkamp aan de Burgemeester Wallerstraat. U komt er door vanaf het centrum van Oldenzaal richting Enschede te gaan. Na het viaduct onder de spoorlijn door bij de rotonde rechtdoor de Burgemeester Wallerstraat in. Na het kruispunt ziet u links boerderij Stakenboer.

De wandeling is ruim 7 kilometer. U kunt deze desgewenst verkorten tot 5 kilometer. De korte route is opgenomen in de beschrijving.

Het eerste gedeelte van de wandeling voert door het park Stakenkamp en de wijk Zuid-Berghuizen, het laatste deel voert lang de Stakenbeek door de wijk. Wilt u deze bebouwde gedeelten vermijden, dan kunt u de wandeling starten bij de Haermansweg. De lengte van de wandeling wordt dan ongeveer 6,5 km (verkort 4 km).

Ingewikkeld? In de tekst verderop vindt u duidelijke aanwijzingen.

Bij nat weer kunnen de paden modderig zijn. Het dragen van laarzen of stevige wandelschoenen is dan aan te bevelen. De kans op een schadelijke tekenbeet is klein, maar het is altijd goed uzelf en uw kinderen na de wandeling te controleren op teken. Het IVN aanvaardt geen enkele aansprakelijkheid voor door u geleden schade of ongemakken.

De tocht is uitgezet, beschreven en geïllustreerd door leden van het IVN afdeling Oldenzaal, www.ivn.nl/afdeling/oldenzaal . Deze en andere wandelingen kunt u ook via GPS lopen. Op onze site vindt u de routes en de uitleg hierbij onder de menuoptie Werkgroepen, bij wandelgroep.

Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand, of openbaar gemaakt, in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch, door kopieën, opnamen of enige andere manier, zonder vooraf schriftelijke toestemming van de uitgever.

Wij wensen u een prettige wandeling!

Routebeschrijving

- Vanaf de ingang van de boerderij Stakenboer volgt u linksaf het wandelpad door het park. Het park Stakenkamp is van oudsher onderdeel van de wijk Zuid-Berghuizen. Veel van de naaldbomen en struiken die vroeger aanwezig waren, zijn inmiddels gerooid. De loofbomen zijn blijven staan waardoor het park in één oogopslag te overzien is. Hoewel overzichtelijk wordt dit over het algemeen minder aantrekkelijk gevonden. Anno 2015 zijn er plannen om het park te herinrichten. Het IVN pleit hierbij voor een zo natuurlijk mogelijke invulling waarbij zowel mens als dier (vlinders, bijen) zich thuis voelen.
- Verderop rechts ligt basisschool De Leemstee met daarvoor drie Italiaanse populieren in een perkje. Deze bomen stonden rond 1990 al op de lijst om gekapt te worden, maar kinderen van de basisschool hebben middels een brief aan de wethouder voorkomen dat hun 'drieling' zou verdwijnen. In 2008, toen de Leemstee verbouwd werd, dreigden de bomen opnieuw geveld te worden. Deze keer tekende de Bomengroep van het IVN met succes protest aan. De sierlijke Italiaanse populier is heel geschikt voor parken en windsingels en, ondanks zijn hoogte, goed windbestendig. Dit trio is in 2008 onderzocht door specialisten. Conclusie: ze kunnen nog jaren mee.
- Aan het eind van het pad rechtsaf. Dit is de Helmichstraat. Aan het eind van de Helmichstraat linksaf de Schapendijk op. Verderop bij de scherpe bocht gaan we rechtsaf **de Haermansweg op. Bij het bordje van Natuurmonumenten was oorspronkelijk het startpunt van de Boerskottenwandeling.**
- U loopt door een laaggelegen eikenbos. Vroeg in de lente is de bodem hier bedekt met bloeiende voorjaarsplanten.

We zien verderop een fraai gerestaureerd vakwerkschuurtje links in de wei. De weg

gaat hellen en we klimmen zo'n 10 meter. De kern van deze stuwwal bestaat uit oeroude zeeklei met daarbovenop een laag keileem. Deze bodem is slecht water doorlaatbaar en blijft altijd vochtig. Bepaalde plantensoorten zoals rododendron en hulst doen het hier heel goed, zoals we later zullen zien. Nadeel is dat de paden langdurig modderig blijven.

- We passeren het landhuis "Boerskotten" dat gebouwd is in 1926. De naam is ontleend aan het erve Boers, dat in 1736 genoemd werd als "Boerscotten"; het zal toen een klein boerderijtje zijn geweest.
- Via een mooie eikenlaan komen we bij een kruisbeeld, dat mevrouw Baurichter-Essink na de oorlog in de zichtlijn van de weg liet plaatsen. Een "dankjewel" voor Onze Lieve Heer, omdat haar gezin ongeschonden de oorlog was doorgekomen. Kardinaal de Jong wijdde het landkruis op 15 juli 1946 in. Erachter staat in de bosrand een beeld van Diana, de godin van de jacht.
- Bij het landkruis gaan we rechtsaf. We komen langs erve Peterinck. Deze boerderij wordt in 1600 al genoemd als gewaard erve in de marke De Lutte. Dit betekende dat de eigenaar de marke-vergaderingen mocht bijwonen. Later werd de boerderij eigendom van de heer Essink, de eigenaar van het landgoed. Het werd ingericht als heerboerderij naar het model van een middeleeuws horig erve met heerdiensten. De bewoners waren in dienst bij de eigenaar en zorgden o.a. voor groente en fruit. Ook chauffeursdiensten hoorden daartoe.
- Tegenover de boerderij staat het theehuisje dat ooit op de top van de Hakenberg stond (zie ook onze Hakenbergroute). Rond 1900 is het naar de Boerskotten overgebracht.
- Vanaf april tot ver in de herfst kunt u in de bermen aan weerszijden het robertskruid vinden. Het lila bloempje is familie van de geranium. Opvallend zijn de donkerrode bladeren.

- Ongeveer 200 meter na de scherpe bocht slaan we bij het netwerkpaaltje rechtsaf via een smal beukenlaantje het bos in.
- Het pad voert naar links en even verder meteen weer naar rechts. Aan weerszijden rododendron bosschages. Aan het eind van het pad linksaf. U wandelt nu over het Millenniumlaantje, een relatief jonge beukenaanplant. In 2001 is hier voor elk kind dat in het jaar 2000 in Losser is geboren een beuk geplant.

- Aan het eind van het laantje linksaf. De bestrating van deze bosweg zegt iets over de bezigheden van de vroegere landeigenaren: zwarte sintels afkomstig uit de ketels van de textiel fabrieken, rood puin van een bouwondernemer.

- Op de vijfsprong kiezen we het pad naar de stenen tafel: een molensteen op een poot met bankjes. Dit is een bekend rustpunt bij wandel- en fietstochten. Rechts in het bos staat een steen ter herdenking aan twee vroegere bosbazen.

De bomen in het prachtige open beukenbos rondom ons zijn meer dan 150 jaar oud.

Er is hier van alles te zien, zoals door spechten uitgehakte hopen met vóór- én achteruitgang. Kauwtjes maken er dankbaar gebruik van. De beuken geven door hun dichte bladerdek zoveel schaduw op de bodem dat er voor struiken en kruiden geen licht overblijft. In beukenbossen ziet men dan ook geen kruid- en struiklaag.

Ongetwijfeld hoort u in de verte het geluid van de snelweg A1 die het landgoed in tweeën deelt. Voor ons vervelend, voor flora en fauna erger omdat het tracé een 70 meter brede, onneembare barrière vormt. Het ecoduct en dassentunnels vormen nu de enige Noord-zuid verbinding. Door de wijze van afrastering – in trechtervorm – worden de dieren naar het ecoduct geleid. Het ecoduct is beplant met lage begroeiing en aan de zijkanten zijn houten schermen geplaatst tegen het verkeerslawaai.

Uiteraard is het ecoduct niet opengesteld voor het publiek.

- We vervolgen de wandeling over het pad links van de ronde tafel en over een houten bruggetje.

In dit deel van het bos vallen de vele stroompjes op die zich klaterend en kronkelend verzamelen in de Snoeijinksbeek, die uiteindelijk uitmondt in de Dinkel.

- Even verderop liggen twee poelen. Ze worden gevoed door een bron en zijn in het verleden uitgegraven om boomstammen in te leggen. Hierdoor werd het hout duurzamer. Dit hout diende als stuthout voor de kolenmijnen. De poelen zullen ongetwijfeld ook gebruikt zijn om wilde eenden aan te trekken voor de jacht.
- Meteen na de poelen gaan we links het pad in. Bij de kruising gaan we gewoon rechtdoor. Op dit kruispunt staat rechts een fraaie taxus. In de ondergroei van dit bos zijn ook andere besdragende planten te vinden, zoals vogelkers, vlier, lijsterbes en hulst. Deze soorten planten zich vaak voort via vogels die de bessen opeten, ergens anders in een boom gaan slapen en de pitten via hun uitwerpselen op de bodem doen belanden.

- We volgen het bospad en komen uiteindelijk uit bij de bosrand, waar we Diana weer zien, nu van dichtbij.

Het beeld is gemaakt uit één brok zandsteen en het voetstuk is voorzien van familiewapens. Het stond in de 18e eeuw bij het door de familie Fokking bewoonde Kistemakershuis (Paradijsstraat 2) in Oldenzaal. De grootvader van mevrouw Baurichter-Essink kreeg Diana in zijn bezit en verplaatste haar naar één van zijn bezittingen: 't Bekspring, ten Noordoosten van Oldenzaal langs de weg naar

Denekamp. Toen dat in 1920 verkocht werd verhuisde het beeld naar haar huidige standplaats. Zoals u kunt zien is het beeld niet meer compleet: de boog is verdwenen.

- Aan het eind van het pad zijn we weer bij het kruisbeeld, maar nu gaan we rechtsaf.
- Vlak voor de bocht naar rechts staat een gerestaureerde boerderij met daarnaast een vakwerkschuur. De landgoedeigenaar heeft deze boerderij in 1873 voor zijn bosbaas Spitshuis laten bouwen. Twee generaties Spitshuis hebben op de Boerskotten gediend, samen 100 jaar. Vandaar de gedenksteen bij de stenen tafel van zonet.
- Naast de boerderij staat een vakwerkschuur. De gebinten komen van het 50 meter zuidelijker gelegen oude erve "Everdinck".
- Verderop is er rechts een bospad, maar we blijven de weg volgen tot de volgende splitsing. **Voor de lange route gaan we hier rechtsaf, voor de korte route vervolgen we de weg rechtdoor** naar beneden langs de spoorlijn. Bij de spoorwegovergang even verderop komen beide routes weer samen.
- De lange route gaat zoals gezegd rechtsaf en voert door een typisch hoevelandschap. Door de verscheidenheid aan bodemsamenstellingen is er vaak binnen kleine gebieden een grote variatie aan grondsoorten. Boeren pasten het gebruik van die bodem daarop aan waardoor een gevarieerd landschap ontstaan is met verspreid liggende boerderijen, houtwallen en relatief kleine akkers en weilanden.
- Tegenover huisnummer 6 gaan we rechtsaf langs een veldhek. Na ongeveer 100 meter buigt het pad naar links. Hier zien we een natuurontwikkelingsgebied, ingericht door Natuurmonumenten om zeldzame soorten zoals de gevlekte orchis een kans te geven. Natuurmonumenten heeft de bemeste bovenlaag van de bodem verwijderd en enkele lagere plekken aangebracht. Door de keileem kan water slecht weg, waardoor dit gebiedje altijd nat is. Door het aangebrachte reliëf staan sommige delen altijd onder water terwijl andere wat droger kunnen worden. De bodem is schraal wat juist gunstig is voor zeldzame soorten als de stekelbrem die hier nu voorkomt. Ook kikkers, padden en salamanders voelen zich hier thuis. Zeldzame vlindersoorten als Icarusblauwtje en Kleine IJsvogelvlinder zijn hier waargenomen. Ook het ree – niet zo zeldzaam, maar altijd fijn om te zien – mag hier graag rondscharrelen.

- We verlaten nu het landgoed Boerskotten en komen in 't Beerninkholt. Een waardevol natuurgebied dat Natuurmonumenten in 2005 heeft verworven t.g.v. het

100-jarige bestaan. Het vormt een belangrijke verbindingsschakel met de omliggende natuurgebieden. In dit gebied ligt een overblijfsel van de ijstijd: een erosie dal met een stroompje. Nog niet zo lang geleden was er in het aangrenzende weiland een poel die het stroompje voedde. Helaas is deze door de eigenaar gedempt.

- We volgen het pad en komen langs een veldhek uit op een verharde weg, de Stadsweg. Hier gaan we linksaf.

Langs en onder de weg stroomt een beekje, dat is ontstaan in 't Beerninkholt. Bij de spoorwegovergang mondt het uit in een moerassig elzenbos. Als het voorjaar is zult u hier de dotterbloem aantreffen. De beek vervolgt zijn loop langs het spoor en voegt zich verderop bij de Poortbultenbeek die op zijn beurt in de Dinkel uitmondt.

- We steken de spoorwegovergang over. Het landschap is glooiend met boerderijen en landhuizen, houtwallen en bosschages, weilandjes, boomgaarden en fraai aangelegde tuinen.
- Bij de kruising gaan we linksaf de Koppelboerweg in. Deze beukenlaan hoorde vroeger bij het landgoed 't Nije Huss, tegenwoordig de Wilmersberg geheten. De gronden van het landgoed zijn voor een groot gedeelte verkocht aan verschillende eigenaren.
- We passeren de slagboom en komen daarmee op landgoed De Koppelboer. Verderop ziet u rechts de witte villa met daaromheen een mooi aangelegd park met verspreid staande bomen. Hier is goed te zien hoe indrukwekkend een boom kan worden als hij de ruimte krijgt. Zomereiken, beuken, platanen, allemaal even prachtig. Links ziet u het spoorwegtracé, ooit met de hand uitgegraven dwars door de stuwwal heen.

- We volgen de weg naar beneden door het donkere naaldbos. Aan het eind linksaf in de richting van de spoorwegovergang.
- In het bos aan de rechterkant is de kronkelende loop van een beek te zien. In het voorjaar ziet de bodem hier geel van het speenkruid.
- Na de spoorwegovergang gaan we rechtsaf de Koppelboerweg in. **De korte route voegt zich hier weer bij de lange.**
- We volgen de Koppelboerweg langs de spoorlijn. Wat verderop stroomt onder de spoorlijn en de weg een beek, de Stakenbeek. Alle beken aan deze kant van de stuwwal komen samen in de Stakenbeek, dit stroomgebied omvat de Tankenberg, Elfterheurne en de Wilmersberg. De Stakenbeek stroomt door Zuid-Berghuizen en het industrieterrein naar het Hulsbeek. Uiteindelijk mondt de beek uit in de Regge die weer uitmondt in de Vecht
- Bij de volkstuinten ziet u links een opvallende dikke tak over de beek. Zo'n tak is een uitstekende plek voor de ijsvogel om te vissen. Zittend op de tak kan hij onmiddellijk toeslaan als er een visje onderdoor stroomt. Er zijn diverse waarnemingen bekend van ijsvogels op deze plek en elders langs de beek, maar je moet wel een beetje geluk hebben om er eentje te spotten.
- Verderop links aan de overkant van de beek ziet u een rijtje stoere knotwilgen. Om ze mooi te houden moet de pruik elke 3 à 5 jaar gesnoeid worden, anders wordt de kruin te zwaar en kan de stam gaan scheuren.
- Aan het eind van de weg gaan we links en daarna meteen rechts de Bloemenkamplaan in. **Als u de wandeling begonnen bent bij de Haermansweg gaat u niet rechts maar blijft u op de Boerskottenlaan. Bij de bocht (300 meter verderop) bent u weer bij uw startpunt.**
- Op de Bloemenkamplaan neemt u het eerste pad rechts. Dit is de Putterstraat. Aan het eind zien we opnieuw de Stakenbeek die steeds breder wordt. We gaan linksaf en volgen de beek.
- In de Stakenbeek zijn altijd eenden te vinden. Mensen vinden het leuk om ze te voeren. Wie goed kijkt ziet ook het waterhoen en de fuut. Merels pikken graag een regenworm uit de gazons en vanaf het voorjaar is 's avonds steevast hun prachtige gezang te horen. Lijsters, gaaien en mezen vinden beschutting in het struikgewas aan de overkant van de beek. Kortom, de Stakenbeek is de plek bij uitstek waar mens en natuur samenkomen.
- De route langs de beek kruist op het einde de Helmichstraat. We gaan rechtsaf, steken de straat over en volgen de beek verder over het Stakenbeekpad. Bij de vierde weg links, de Leeuwerikstraat gaan we linksaf. Deze korte straat komt uit op de Stakenkamplaan. Recht voor u ziet u de boerderij Stakenboer waar de wandeling begonnen is.
- Wij hopen dat u een plezierige wandeling heeft gehad.